

Adaptterra Awards 2022 ocenila soběstačný dům, energeticky pozitivní školu, obnovu mokřadů i protierozní prvky v krajině

3.11.2022 - Adéla Mráčková Andrea Krivánková | Ministerstvo životního prostředí ČR

Pořadatelé z Nadace Partnerství a Integra Consulting vyhlásili vítěze jednotlivých kategorií soutěže Adaptterra Awards, která prezentuje a oceňuje nejlepší projekty v oblasti adaptačních opatření na změnu klimatu.

V kategorii Volná krajina uspěla obec Ořechov na Brněnsku, která se dlouhodobě věnuje obnově okolní krajiny či hospodaření s dešťovou vodou uvnitř i mimo obec. Ořechov využil veškeré obecní plochy k vybudování polních cest, výsadbě stromořadí, tvorbě remízků či rozsáhlého valu s biokoridorem, který brání záplavám a splavování orné půdy do obce. Vznikly zde také 3 přírodní rybníčky, suchý polder, sedmihektarový mokřad či 4 retenční nádrže na dešťovou vodu. *„Ořechov získal od společnosti Nestlé finanční odměnu ve výši 100 tisíc Kč za pozitivní proměnu krajiny ve svém okolí. Ta pomohla chránit obec i obyvatele před následky přívalových dešťů, eroze i sucha a zároveň jim zpřístupnila krajinu k procházkám. Věříme, že Ořechov poslouží jako zdroj inspirace dalším obcím v celé ČR, které trpí podobnými problémy,“* upřesňuje Martina Šilhánová z Nestlé Česko, partnera soutěže.

První místo v kategorii Zastavěná území získala proměna areálu pražské střední školy v ulici Českbrodská. Z původní budovy ze 70. let, která se přehřívala, zatékalo do ní a obsahovala nebezpečný azbest, zůstala pouze nosná konstrukce. Plášť dnes tvoří inovativní lehká dřevěná fasáda ENVILOP vyvinutá aplikovaným výzkumem ČVUT. Budova využívá tepelná čerpadla, chytré větrání i osvětlení (řízené čidly a časovými programy) či automatické venkovní žaluzie. Na zelené vegetační střeše se nachází fotovoltaická elektrárna doplněná o bateriové uložení. Použitou vodu z umyvadel a sprch přechištějí a používají ke splachování toalet. Dešťovou vodu zadržují v retenčních nádržích pro zálivku zeleně.

V kategorii Pracovní prostředí odborná porota ocenila beskydské paraglidingové centrum Flight Park Javorový, které díky chytrému softwaru propojenému s rezervačním systémem efektivně vyhřívá objednané pokoje i teplou vodu, čímž výrazně šetří energii. Ta navíc částečně pochází z udržitelných zdrojů, protože ji vyrábí malá fotovoltaická elektrárna umístěná na střeše hotelu. Doplnují ji 4 solární kolektory na ohřev vody s celkovou kapacitou 800 litrů vody. Cílem majitelů je vytvořit zde co nejvíce energeticky soběstačný systém a do budoucna jej rozšířit ještě o ostrovně řešené obytné chaty. *"Ocenili jsme ukázkové komplexní řešení výroby energie s nulovými emisemi, a to ze slunečního záření pro vytápění i napájení spotřebičů. Projekt chytře pracuje i s úsporou pitné vody zachycováním dešťovky. Za mne bych vyzdvihl i snahu zachovat v krajině letitý javor, může tak dál může plnit svou nezastupitelnou ekosystémovou roli a působí i velmi esteticky,"* říká náměstek ministra životního prostředí pro řízení sekce ochrany přírody a krajiny Vladimír Dolejský.

Na fungování bez inženýrských sítí (tj. bez připojení na vodu, elektřinu a kanalizaci) se zaměřil také projekt Český soběstačný dům z jihočeského Kyselova, vítěz kategorie Náš domov. Do navrhování a realizace projektu se zapojilo více než 40 odborníků i nadšenců. Doslova na zelené louce vyrostl dům, který si vyrábí veškerou elektřinu se slunce, topí biomasou, zachycuje maximum dešťové vody a po přechištění ji využívá ke sprchování i splachování. Projekt zájemcům na svém webu sdílí veškeré své technické principy a zkušenosti, které by měly být uplatnitelné i v „připojené“ zástavbě.

„Cenu sympatie opět udělovala veřejnost prostřednictvím hlasování na webu soutěže, do něhož se zapojilo téměř 6 tisíc hlasujících. Nejvyšší počet hlasů získal projekt revitalizace Sedmihorských mokřadů,“ říká koordinátorka soutěže Andrea Křivánková z Nadace Partnerství. Území Sedmihorských mokřadů na Semilsku v minulosti těžce poškodilo odvodňování. Po nejprve složitém řešení majetkoprávních vztahů mohlo dojít k odstranění husté sítě odvodňovacích kanálů a k následnému vyhloubení 14 tůní. Dnes zdejší mokřady zadržují až 26 500 m³ vody (v tůních i půdě). Na území se začaly vracet vzácné druhy obojživelníků i ptáků a v budoucnu snad i orchidejí.

Na závěr pořadatelé vyhlásili letos již potřetí také Cenu Prahy, kterou si odnesla Obnova Čelakovského sadů a okolí Národního muzea. Porota vyzdvihla zejména zdejší úpravy stanovištních podmínek pro zeleň, která v přehřívajícím se centru s hustou dopravou velmi trpí. Inspirativní je také práce se zadržováním dešťové vody s pomocí dlážděných ploch, speciálně upraveného podloží či ochranou před zhutňováním půdy. *„V soutěži Adapterra Awards se letos opět objevilo několik inspirativních a kvalitních projektů z Prahy. Čtyři se dostaly i do finále. Oceněný projekt v Čelakovského sadech u Národního muzea představuje příklad, jak Praha reaguje na stále častější jevy, jako jsou usychání stromů, potřebu zalévání, prašnost, vlny veder, přívalové deště či přetížení kanalizace,“* dodává Jana Plamínková, náměstkyně primátora HMP pro oblast životní prostředí.

Vítězové v jednotlivých kategoriích:

- Volná krajina – Revitalizace krajiny a hospodaření s vodou v Ořechově (Ořechov, okres Brno-venkov, Jihomoravský kraj)
- Zastavěná území – Revitalizace školy Českobrodská v Praze 9 (Praha)
- Pracovní prostředí – Flight Park Javorový (Třinec-Oldřichovice, okres Frýdek-Místek, Moravskoslezský kraj)
- Náš domov – Český soběstačný dům (Kyselov, Vyšší Brod, okres Český Krumlov, Jihočeský kraj)
- Cena Sympatie – Revitalizace Sedmihorských mokřadů (Karlovice-Sedmihorky, okres Semily, Liberecký kraj)
- Cena Prahy – Obnova Čelakovského sadů a okolí Národního muzea (Praha)

Soutěž se letos konala již počtvrté pod záštitou Ministerstva životního prostředí. Mezi partnery soutěže je společnost Nestlé Česko i hlavní město Praha. Informace o vítězných i dalších adaptačních opatřeních jsou dostupné v databázi inspirativních projektů na www.adapterraawards.cz.

https://www.mzp.cz/cz/news_20221103-Adapterra-Awards-2022-ocenila-sobestacny-dum-energeticky-pozitivni-skolu-obnovu-mokradu-i-protierozni-prvky-v-krajine